ОТЕЧЕСТВО

СЕДМИЧНО СПИСАНИЕ

ГОДИНА IV | СОФИЯ, 16. СЕПТЕМВРИ 1917. ГОДИНА | КНИЖКА 37.

† Нейно Величество Царица Елеонора

Легендата за Св. Димитъръ Солунски.

Отъ Полковникъ Венедиковъ

Култътъ на Св. Димитръ Солунски е билъ най-разпространения между култоветѣ на всички светци въ Византийската империя. Почти всички по-важни успѣхи или избавления отъ нещастия на византийцитѣ въ Македония се приписватъ на чудесата на Св. Димитръ и затова житието на този светецъ е история на самия гр. Солунъ, облѣчена въ легендна форма. Не ще съмнѣние, че българитѣ, като най-близки съсѣди, заематъ видно мѣсто въ житието. Така още въ 6. вѣкъ, когато българитѣ, водени отъ Куберъ и Мавръ, завладѣли Македония и обсадили Солунъ, градътъ се спасилъ благодарение на едно чудо на свети Димитъръ. Въ врѣме на труднитѣ минути въ борбата съ царь Самуилъ, Васили Българоубиецътъ е ходилъ да се поклони на гроба на Св. Димитъръ и да се съвѣтва съ сакелария на черквата, който е билъ единъ отъ най-влиятелнитѣ лица въ империята тогава. Въобще византийцитѣ вѣрвали, че Св. Димитъръ е най-яката защита на Солунъ противъ българитѣ.

Тулча. — Празднично̀ изгледъ на града по случай посѣщението отъ Н. Ц. В. Прѣстолонаслѣдника на 15. III. н. г.

Чрѣзъ черквата византийцитѣ сж успѣли да наложатъ това убѣждение и на другитѣ народи и особено на българитѣ, когато послѣднитѣ бидоха завладѣни отъ Българоубиеца. Затова, когато Асѣнъ и Петъръ сж организирали възстанието, трѣбвало да се борятъ и съ това суевѣрие.

Въ 1184. г. възстаналитѣ византийски наемници — нарманитѣ — окупирали Солунъ и го оплячкосали. Тогава била разграбена и черквата св. Димитъръ. Бѣжанци отъ Солунъ избѣгали въ България и вѣроятно занесли чудотворната икона на светеца. Асѣнъ и Петъръ се възползували отъ това, за да дадатъ на въстанието, покрай политическата, и религиозна подставка. Споредъ византийския историкъ Никита Акомонитъ, понеже българското население не твърдѣ лесно се поддало на увѣщанията да възстане, Асѣновци внушили на своитѣ фанатизирани агитатори да говорятъ на народа, че Богъ е благоволилъ да дарува на българитѣ свобода и е наредилъ да свалятъ дълговрѣменното иго и затова Св. Димитъръ напусналъ Солунъ и дошълъ при тѣхъ, и тѣ — агитаторитѣ — като въ припадъкъ отъ външна болесть, захванали да възбуждатъ народа съ вдъхновенъ и пронизителенъ гласъ, че не било врѣме да се седи, че е настжпила рѣшителната минута да грабнатъ всички оржжие и да избиватъ гърцитѣ. Като билъ възбуденъ по тоя начинъ, цѣлиятъ народъ се въоржжилъ и, понеже дѣлата му на първо врѣме тръгнали добрѣ, той дѣйствително се убѣдилъ, че Богъ му дарува свобода.

И дѣйствително, събитията оправдали легендата, защото не само цѣлокупна България била освободена, но самата Византийска империя рухнала подъ ударитѣ на кръстоносцитѣ.

По-късно, въ 1207. година, когато царь Калоянъ обсаждаше Солунъ и бѣ убитъ измѣннически, гърцитѣ се възползуваха отъ случая и приписаха това убийство на самия Св. Димитъръ, който съ това чудо искалъ да спаси града отъ българитѣ.

Слѣдъ падането на Солунъ въ турски ржцѣ турцитѣ не пропуснаха да използуватъ това вѣрване на гърцитѣ; тѣ прѣобърнаха черквата въ джамия, усвоиха култа на тоя светецъ и, подъ името „Касъмъ-ефенди“, го почитаха наравно съ християнитѣ, на които позволяваха да посѣщаватъ гроба му.

Както е извѣстно, мечтитѣ на днешнитѣ гърци сж възстановяването на Византийската империя, която тѣ въ старо врѣме бѣха успѣли да погърчатъ, и затова тѣмъ сж особено мили всички вѣрвания и символи, свързани съ тая империя. Съ попадането на Солунъ въ тѣхна власть въ 1912. год., въ ржцѣтѣ имъ се намѣри и черквата на Св. Димитъръ, заедно съ гроба му; тази втора подиръ Св. София светиня въ Византийската империя възбуди още повече суевѣрнитѣ надежди на гърцитѣ. Изгарянето ѝ напослѣдъкъ отъ пожара, който опустоши голѣма часть отъ Солунъ, ще бжде лошо прѣдзнаменование за гърцитѣ, които сж фанатично религиозни.